

VII kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI NADZWYCZAJNEJ**
DO SPRAW ZMIAN W KODYFIKACJACH
(NR 50)
z dnia 28 sierpnia 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 50)

28 sierpnia 2013 r.

Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach, obradująca pod przewodnictwem posła **Witolda Pahl (PO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– wniosek o skierowanie do podkomisji stałej do spraw nowelizacji prawa karnego:

– poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk nr 1439),

– rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenie (druk nr 1496),

– poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (druk nr 1537);

– poprawki zgłoszone w czasie drugiego czytania do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy

– Kodeks karny i niektórych innych ustaw, poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo

o ustroju sądów powszechnych oraz poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druki nr 378, 870, 945 i 1586).

W posiedzeniu udział wzięli: **Michał Królikowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, dr **Łukasz Chojniak** ekspert Forum Obywatelskiego Rozwoju oraz dr **Waldemar Gontarski** doradca Klubu Poselskiego Ruch Palikota.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Grybska** i **Maciej Zaremba** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Katarzyna Abramowicz** i **Piotr Podczanski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dzień dobry państwu, otwieram posiedzenie Komisji. Witam również pana ministra, przedstawicieli ministerstwa, panią prokurator, pana dr Chojniaka. Stwierdzam kworum. Czy do porządku obrad są jakieś uwagi?

Jeśli nie ma, to przystępujemy do rozpatrzenia pierwszego punktu: wniosku o skierowanie do podkomisji stałej do spraw nowelizacji prawa karnego: poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk nr 1439) – projekt dotyczy, pewnie państwo wiecie, wprowadzenia instytucji zażalenia na postanowienie odmowy nadania statusu pokrzywdzonego; kolejnego projektu, tym razem rządowego, ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenie (druk nr 1496) – to jest wprowadzenie protokołu elektronicznego; i poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (druk nr 1537) – to jest dopuszczenie w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawach o wykroczenia w charakterze pełnomocników

osób najbliższych osobom pokrzywdzonym, ofiarom przestępstw czy wykroczeń. Czy jest zgoda na skierowanie projektów do podkomisji? Jeśli tak, to nie głosujemy.

Przyjęliśmy ten wniosek.

Przystępujemy do rozpatrzenia drugiego punktu porządku dziennego, czyli poprawek zgłoszonych w czasie drugiego czytania do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk nr 1586), czyli ta duża nowelizacja, którą zajmowała się Komisja. W związku z tym przystępujemy do omówienia tychże poprawek. Niestety nie widzę tutaj posła Kabacińskiego. Jest pan poseł? Jest. A poseł Kownacki? Nie ma. Czy idzie pan poseł Kownacki?

Poseł Mariusz Witczak (PO):

Jest w Telewizji „Trwam”.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

My też trwamy tutaj w oczekiwaniu.

Poseł Mariusz Witczak (PO):

To jedziemy. Jak zdąży, to zdąży.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Nie, trzeba jednak udzielić głosu przedstawicielowi wnioskodawcy. Dobrze, poczekamy. Czy w związku z tym, może awansem do poprawki nr 1 i 2... Tak, jest. Czekamy na pana, panie pośle. Prosimy. Wiemy, że miał pan innego rodzaju obowiązki, ale bardzo prosimy o przedstawienie już poprawek. Bardzo proszę, poprawka nr 1. Proszę o skrótkowe omówienie. Wszyscy mamy te poprawki.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

W art. 1 skreślenie pkt 1 to powrót do pierwotnego brzmienia. Jest to konsekwencją naszego negatywnego stosunku odnośnie do zasady kontrydiktoryjności, a przepis ten jest, co prawda kierunkowy, ale dotyczący zasady kontrydiktoryjności. Oceniamy, że prokuratura i wymiar sprawiedliwości w Polsce nie jest na to przygotowany i to uzasadnienie dotyczyć będzie wszystkich przepisów związanych z zasadą kontrydiktoryjności. A argument mówiący o tym, że będzie wpływało tylko 30% spraw się nie broni. Nawet gdybyśmy dzisiaj ograniczyli wpływ spraw do 30%, to ta sama procedura również by sobie nie poradziła.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Poprawka fundamentalna, kwestionująca całą filozofię nowelizacji. Zwracam się do ministerstwa o opinię w tej sprawie.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, opinia Ministra Sprawiedliwości jest negatywna. Jeżeli chodzi o zarzut związany z nieprzygotowaniem prokuratury jako organu procesowego do funkcjonowania w ramach modelu o zwiększonej kontrydiktoryjności, to w tej sprawie zabrałem głos w trakcie debaty podczas drugiego czytania. Tak jak wielokrotnie już powtarzałem, trzeba widzieć projekt w perspektywie nowej ustawy – Prawo o prokuraturze, która stworzy ustrojowe warunki do tego, żeby prokuratura mogła funkcjonować w nowym modelu procesowym. Natomiast nie można przedstawić konsekwencji merytorycznej nowelizacji ustawy o prokuraturze nie wiedząc, jakie zadania i warunki działania dla prokuratury określi k.p.k. Jakkolwiek konsekwencja czasowa musi być odwrotna, tzn. najpierw musi nastąpić zmiana w ustawie o prokuraturze, a potem wejście w życie nowelizacji procesu karnego, o tyle sekwencja merytoryczna musi być przeciwna, musi być najpierw przygotowana nowelizacja procesu, a potem nowa ustawa – Prawo o prokuraturze. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję, czy ktoś jeszcze w tej sprawie chciał zabrać głos? Nie słyszę. Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tej poprawki? Bardzo proszę. (4) Kto jest za odrzuceniem? (10) Czy ktoś z państwa wstrzymał się od głosu? (0)

Poprawka została odrzucona.

Bardzo proszę, panie pośle, poprawka nr 2. Proszę o włączenie mikrofonu, dobrze?

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Poprawka dotyczy art. 82 k.p.k., a więc długo przez nas diskutowanej kwestii dostępu do wykonywania roli obrońcy przez radców prawnych. Proponujemy tutaj powrót do pierwotnej wersji, przy czym mam dwa wnioski. Jeden to prośba do szanownej Komisji, ażebyśmy zwrócili się w tej sprawie o opinię do pana prof. Filara, który jest naszym doradcą. Wiem, że nie może być obecny, ale mógłby opinię w tym zakresie sporządzić na piśmie na potrzeby Komisji. To jest jedna moja prośba.

Po drugie, pytanie do autorów, ponieważ przepis spowoduje w mojej ocenie bardzo istotny problem, a mianowicie wykluczenie możliwości korzystania z radców prawnych jako tajnych współpracowników służb specjalnych. Wiem, że w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych jest projekt zmiany ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, z którego wynika coś zupełnie innego niż ze zmian proponowanych w naszej ustawie. Mianowicie ma być tam zakaz korzystania z tajnej współpracy w stosunku do prokuratorów, sędziów i radców prawnych, ale tylko tych, którzy pełnią funkcje obrończe. My w dzisiejszych zmianach proponujemy, żeby wykluczyć wszystkich radców prawnych. Jest to bardzo istotne źródło dla tajnych służb, to jest rzesza ok. 40 tys. osób.

Pytanie, czy ministerstwo konsultowało tę sprawę z MSW, czy jest to autorska zmiana, do której nie wypowiedziały się zainteresowane podmioty, czyli służby specjalne? Choćby sektor energetyczny, korzystanie z radców prawnych jako tajnych współpracowników jest rzeczą potencjalnie – nie wiem, jaka jest to skala na dzień dzisiejszy – istotną i ważną dla służb, a my z tego rezygnujemy, wprowadzając ten przepis. Pytanie, czy było jakieś stanowisko w tym zakresie, bo widzę rozbieżność pomiędzy projektami?

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję, panie pośle. Pragnę tylko przypomnieć, że Komisja pracuje już długi czas. Korzystaliśmy z ekspertyz, z opinii wielu uznanych autorytetów. Trochę późny wniosek, niemniej jednak będziemy go głosować. Oddaję głos Ministerstwu Sprawiedliwości w tej sprawie. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję. Słusznie pan poseł zauważa, że projektowi nowelizacji k.p.k. towarzyszy zmiana w przepisach właściwych dotyczących służb, która wyłącza możliwość korzystania z radców prawnych *in genere*, a więc nie tylko tych, którzy podejmują się obrony w sprawach karnych, jako współpracowników organów wywiadu, ABW, CBA itd. W trakcie prac nad projektem rządowym, który przewidywał te elementy w uzgodnieniach międzyresortowych nie zgłoszono żadnych uwag dotyczących tak szerokiego zakresu korzystania z radców prawnych jako współpracowników tych służb. Innymi słowy, zagadnienie to należy oceniać w perspektywie bieżącego projektu i proponowanego zakresu wyłączenia z korzystania z tej grupy jako współpracowników służb, a nie w perspektywie projektu, który powstaje w MSW i nie został jeszcze przekazany do uzgodnień międzyresortowych. Z tego powodu stanowisko Ministra Sprawiedliwości w stosunku do tej poprawki jest negatywne.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę, panie dziekanie, chociaż naprawdę w ramach wyjątku, dlatego że mamy jedynie tryb procedowania nad poprawkami, ale prosiłbym również, żeby pan nie nadużywał tego prawa.

Doradca Klubu Poselskiego Ruch Palikota dr Waldemar Gontarski:

Panie przewodniczący, tylko jedno zdanie. Z tego widać wyraźnie, że nie dokonano analizy skutków tego przepisu dla interesu państwowego, dla bezpieczeństwa energetycznego i innego. Chcę zwrócić uwagę na to, że to jest moim zdaniem wada legislacyjna. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Z pewnością może to być materia do pogłębionej refleksji, ale wydaje się, że zakres procedowania, który wynikał z projektu i stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości w sposób jednoznaczny określa zakres przyjętych ograniczeń, jeśli chodzi o kwestie

podniesione przez pana pośła i pana dziekana. Przystępujemy w związku z tym do głosowania. Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Piotr Podczaski:

Panie przewodniczący, będziemy już głosować poprawkę, tak? Chciałem tylko zwrócić uwagę, że w mojej ocenie poprawkę tę powinno głosować się z poprawką nr 18, która zawiera właśnie skreślenie nowelizacji ustawy o radcach prawnych.

Jeszcze jedna rzecz. Niestety w naszej ocenie poprawka nie zawiera konsekwencji, których obowiązek zamieszczenia wynika z art. 44 ust. 2 Regulaminu Sejmu. Te konsekwencje w całej ustawie są bardzo liczne. Myśmy na szybko zdołali dostrzec ich tak naprawdę kilkanaście i z tą wiedzą tylko prosiłbym państwa o podjęcie decyzji w głosowaniu.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję za tę cenną uwagę. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Ja proponowałem jeszcze wcześniej, panie przewodniczący, żeby zwrócić się do pana prof. Filara o opinię co do konsekwencji dopuszczenia radców prawnych.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Czy to jest wniosek formalny?

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Wniosek formalny, jeżeli moglibyśmy skorzystać z takiej opinii przed rozpatrywaniem poprawki.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

To przyjmijmy, że jest to wniosek formalny z tym, że w pierwszej kolejności przystąpimy do głosowania nad tymi dwiema poprawkami łącznie i w konsekwencji...

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Przepraszam, w tym momencie on będzie bezprzedmiotowy. Opinia jest po to, żebyśmy podjęli świadomie decyzję o tym, czy głosować za poprawką, czy nie.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Słusznie. Dobrze, przystępujemy do głosowania. Jeszcze pan, panie pośle?

Poseł Robert Kropiwnicki (PO):

Jeżeli można. Uważam, że nie ma już potrzeby zamawiania dodatkowych opinii, bo problem był dyskutowany i w podkomisji, i w Komisji, szeroko, długo i dogłębnie. Przeciąganie kolejnym opiniami nie ma żadnego sensu. Proponuję, żebyśmy przystąpili do głosowania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Przystępujemy do głosowania nad formalnym wnioskiem zgłoszonym przez pana pośła Kownackiego o zwrócenie się do pana prof. Filara o wydanie opinii. Argumentacja pana przewodniczącego Kropiwnickiego jest również uzasadnieniem stanowiska z mojej strony. Bardzo proszę. Kto z państwa jest za przyjęciem tego wniosku? (7) Kto jest przeciw? (8)

Stwierdzam, że wniosek nie został uwzględniony.

Czy jeszcze pan przewodniczący?

Poseł Mariusz Witczak (PO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Myśmy teraz w drodze wyjątku, tak uważam, głosowali ten wniosek formalny. Jednak na przyszłość nie może być takiej sytuacji, że będziemy w trakcie głosowań nad poprawkami głosowali inne wnioski formalne związane z zamawianiem ekspertyz, bo to jest temat albo na posiedzeniu prezydium Komisji, albo w ogóle na inny moment do dyskusji. To nie jest coś, co będzie nas mogło w trybie formalnym wiązać z procedowaniem, które prowadzimy. To nie może być tak, że gdyby teoretycznie ten wniosek uzyskał aprobatę to będziemy np. z tego domniemywać, że blokujemy proces głosowania albo przyjmujemy poprawkę w trybie domniemania. To jest sytuacja, której powinniśmy się na przyszłość wystrzegać. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Ad vocem pan poseł.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Panie przewodniczący, *ad vocem*. Złożyłem taki wniosek, ponieważ mamy stałego doradcę, który normalnie byłby przy pracach nad tak ważnym projektem i moglibyśmy zaczerpnąć z jego wiedzy dzisiaj na posiedzeniu Komisji. Ze względu na stan zdrowia nie może być, więc mnie to zaskoczyło. W związku z tym, nie mogąc skorzystać z rady naszego eksperta na posiedzeniu, próbowałem wystąpić o opinię pisemną. Proszę o zrozumienie, a nie o atak.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję, panie pośle. Pani przewodnicząca Mrzygłocka. Proszę bardzo.

Poseł Izabela Mrzygłocka (PO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Jesteśmy dalecy od atakowania, ale zostały zgłoszone poprawki w drugim czytaniu i należy przegłosować każdą poprawkę, a nie głosować już wniosków formalnych. Dlatego proszę, żebyśmy przeszli do głosowania na każdą poprawką, a nie głosowania wniosków formalnych.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Przyjmujemy tę sugestię pani przewodniczącej, a także przystępujemy już do łącznego głosowania nad poprawką nr 2 i 18 w związku z uwagami Biura Legislacyjnego. Bardzo proszę. Kto jest za przyjęciem tychże poprawek? (5) Kto jest przeciw? (8) Kto wstrzymał się od głosu? (2)

Stwierdzam, że poprawki nie zostały przyjęte.

Przystępujemy do omawiania poprawki nr 3 zgłoszonej przez klub Platformy Obywatelskiej. Poprawka dotyczy zmiany w art. 1 w pkt 45 lit. c § 5. Państwo macie pewnie te poprawki przed sobą. Uzasadnienie tejże poprawki wynika w praktyce z dostrzeżenia przez Ministra Spraw Zagranicznych potrzeby implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego w tym zakresie. Chodzi o prawo do informacji w postępowaniu karnym określone właśnie przepisami tejże dyrektywy. Czy są wątpliwości, pytania związane z poprawką?

Jeśli nie ma, to przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (10) Kto jest przeciw? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (5) Dziękuję.

Stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

Bardzo proszę pana posła Kownackiego o skrótowe omówienie poprawki nr 4.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Dokładnie ta sama argumentacja, która była w przypadku poprawki nr 1. Jesteśmy przeciwni zasadzie kontradiktoryjności w tym kształcie. Jak pan minister słusznie zauważył, dopiero prowadzone są prace nad ustawą – Prawo o prokuraturze. Śmiem wątpić, czy prokuratura w tak krótkim czasie będzie sprawnie mogła wykonywać swoją rolę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję bardzo. Pragnę tylko w nawiązaniu do stwierdzenia pana posła poinformować państwa, że uczestnicząc w pracach Krajowej Rady Prokuratury uzyskałem informację, że KRP przygotowała już cykl szkoleń związanych właśnie ze stosowaniem tychże przepisów. Również Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury złożyła akces do bardzo szybkiego przygotowania szkoleń w tym zakresie. Dziękuję.

Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tejże poprawki? (5) Kto jest przeciw? (10) Czy ktoś wstrzymał się od głosu? (0) Dziękuję.

Stwierdzam, że poprawka została odrzucona.

Poprawka nr 5, macie ją również państwo. Czy pan poseł chce jeszcze uzasadnić? Jest dosyć obszerna, ale wydaje się, że jest jasna.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Jeśli chodzi o poprawkę nr 5, to dotyczy ona zupełnie innej kwestii, bo w naszej ocenie akt oskarżenia powinien co do zasady zawierać choćby zwięzłe uzasadnienie. Jeszcze raz

to powtórzę, bo w mojej ocenie jest to jedna z fundamentalnych zmian, a nie dotycząca kwestii kontradyktoryjności, tylko spojrzenia na procedurę karną i na prawa i wolności obywatelskie. Otóż nawet procedura cywilna przewiduje choćby związane uzasadnienie w przypadku pozwu, a tam mamy dwie zupełnie równorzędne strony. Nie każdy, panie ministrze, podsądny jest prawnikiem i nie każdy podsądny rozumie, co to znaczy dowód i okoliczność na jego poparcie. Chociażby krótkie, związane uzasadnienie powinno być, aby człowiek nie czuł się jak w „Procesie” Kafki. W mojej ocenie to jest zachowanie minimum standardów państwa demokratycznego. Przecież i tak wiadomo, że w określonych sytuacjach akt oskarżenia może być niezwykle krótki. Natomiast, jeżeli państwo rezygnuje z uzasadnienia aktu oskarżenia, czyli my ci postawimy zarzut, a ty później się broń i korzystaj ewentualnie z pomocy adwokata niezależnie, czy będzie szerszy dostęp do niego czy nie. Uważam, że to zachwianie pewnych standardów i dla czystości powinno być w akcie oskarżenia z zasady takie uzasadnienie, choćby najbardziej związane.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję za to uzasadnienie. Zwracam się do ministerstwa z prośbą o zajęcie stanowiska.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję. Konstrukcja aktu oskarżenia przewidziana w nowelizacji k.p.k. jest związana z tym, że odstępujemy od całościowej prezentacji na początku otwarcia procesu skargi wraz z jej uzasadnieniem i opisem wszystkich dowodów, które przemawiają na rzecz tego, że skarga złożona przez prokuratora jest prawidłowa. To wszystko staje się elementem przedstawianym przed sądem w trakcie postępowania sądowego rozpoznawczego. Konstrukcja aktu oskarżenia w tej wersji zakłada jednoznaczne określenie zarzutu, który stawia się oskarżonemu, a więc pisze się, o co ta osoba jest oskarżona. Następnie wymienia się dowody, które popierają tę skargę, ze wskazaniem na jaką tezę dowodową są one przytoczone. Innymi słowy, za każdym razem przy dowodzie należy wskazać, co on ma udowodnić, a więc nie ma takiej możliwości, żeby akt oskarżenia był tak sporządzony, by ograniczał się li tylko do spisu dowodów i jakiegoś nie do końca zrozumiałego zarzutu związanego z kwalifikacją prawną, ponieważ warunki tego aktu muszą pozwalać na to, by przygotować się do obrony. A to oznacza, że obrońca, a proszę pamiętać, że tutaj państwo wprowadzili zasadę pełnomocnika z urzędu na żądanie, musi znać kierunek dowodowy i wiedzieć czym dysponuje prokurator (ma wgląd do akt) i przygotować obronę.

Nie widzę potrzeby wprowadzania uzasadnienia aktu, ponieważ nie istnieje możliwość tego, o co tak naprawdę wnosi pan poseł, to znaczy wprowadzenia kilkudziesięciu uzasadnień. Kiedy wprowadzi się zasadę uzasadnienia oskarżenia, to dzisiejsza praktyka polegająca na pisaniu wielostronicowych zarzutów w poważniejszych sprawach będzie cały czas utrzymana. W związku z tym Minister Sprawiedliwości tę poprawkę opiniuje negatywnie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Bardzo proszę. Rzeczywiście, z tego co pan minister przedstawił wynika, że istnieje prawo do obrony i możliwość zapoznania się z tezami dowodowymi, a właściwie ustosunkowanie się do każdego dowodu. Opis dowodu spełnia funkcję uzasadnienia. Myślę, że funkcja informacyjna dla strony pewnie jest zachowana, ale rozumiem intencję pana posła. Jeśli jeszcze miałby pan coś do powiedzenia *ad vocem*, bardzo proszę.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Pan minister kompletnie pominął moją argumentację. Wiem, co to znaczy dowód i okoliczność na jego poparcie, ale osoba, która nie ma przygotowania prawniczego może tego nie rozumieć i standard po prostu wymagałby, żeby było to uzasadnienie, a nie sama teza dowodowa czy nawet wyjaśnienie na jaką jest okoliczność. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Jednak zgódźmy się, że jeśli ktoś nie ma przygotowania prawniczego, to może też i uzasadnienia nie zrozumieć, bo wiemy, że jest to pewna specyfika. Ale nie wchodzimy już w dyskusję. Jeszcze głos pana ministra Królikowskiego i jeśli nie będzie dalszych głosów w dyskusji, to przystąpimy do głosowania.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Dwie uwagi. Po pierwsze projekt przewiduje możliwość fakultatywnego uzasadnienia aktu oskarżenia. A po drugie, proszę pamiętać, że konieczną czynnością jest przedstawienie zarzutów oskarżonemu i taka jest praktyka. Prokurator, przedstawiając akt oskarżenia oskarżonemu, wyjaśnia sens zarzutu i wyjaśnia, dlaczego ten zarzut zostaje mu postawiony. Innymi słowy proces tłumaczenia sensu aktu oskarżenia wobec oskarżonego, który jak słusznie zwrócił uwagę na to pan poseł nie zawsze jest prawnikiem, częściej nie jest, jest przez system prawa przewidziany.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Czy są jeszcze głosy w dyskusji? Nie słyszę. Przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (6) Kto jest przeciw? (10) Czy ktoś wstrzymał się od głosu? (0)

Stwierdzam, że poprawka została odrzucona.

Poprawka nr 6. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Dokładnie to uzasadnienie, co przy dwóch wcześniejszych, czyli poprawce nr 1 i poprawce nr 4, związane z zasadą kontryktoryjności.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Rozumiem, że ministerstwo wypowiedziało się w tej kwestii.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Cały czas utrzymuję stanowisko negatywne wobec poprawki.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Tak jest. Nie ma głosów w dyskusji. Przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (5) Kto jest przeciw? (10) Rozumiem, że nikt się nie wstrzymał od głosu.

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Poprawka nr 8, jak państwo pewnie mieliście okazję się zapoznać, to poprawka precyzująca zakres zarzutów podnoszonych w środku odwoławczym. Przepraszam, siódma jeszcze, tak? Pomiąłem. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, w projekcie proponuje się rozszerzenie art. 387, czyli wydanie wyroku bez rozprawy również w sprawach o zbrodnie. W naszej ocenie jest to nieuzasadnione, bo są to najcięższe gatunkowo czyny. Niedobrze byłoby, żeby w tych sprawach proces się nie toczył, żeby dochodziło *de facto* do dogadywania stron, bardzo skądinąd potrzebnego w drobniejszych sprawach i uzgadniania wyroków. W przypadku zbrodni taka sytuacja nie powinna w naszej ocenie mieć miejsca, już nie mówiąc o fackie, że często mogą w praktyce w takich procesach pojawić się nowe okoliczności. Tak jak mówię, przy drobnych przestępstwach to może nie mieć znaczenia, w przypadku zbrodni to już ma istotne znaczenie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję bardzo, panie pośle. Panie ministrze, proszę.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję. Dwie uwagi. Po pierwsze, jak już państwu wielokrotnie mówiłem, model kontryktoryjny wymaga rozbudowanych trybów konsensualnych i co do tego nie ma wątpliwości. Po drugie, słusznie zwraca uwagę pan poseł na to, że w przypadku spraw najpoważniejszych, takich jak zbrodnie, tryb konsensualny pozbawiony elementu publiczności byłby nieprawidłowy. Projekt przewiduje jednak możliwość konsensualnego zakończenia postępowania karnego w sprawach o zbrodnie tylko na rozprawie, a więc z udziałem całego aparatu związanego z postępowaniem rozpoznawczym i jawnością tego postępowania. Innymi słowy, poddanie się w trybie konsensualnym karze będzie nosiło w sobie taki sam ciężar zarzutu, że osoba popełniła czyn, że jest winna i powinna ponieść odpowiedzialność, jak gdyby przeprowadzono proces i go skazano.

Nie ma tutaj żadnej przestrzeni gabinetowej, w której to się dokonuje, tylko poddanie się karze następuje na rozprawie. Sens tego jest taki sam, gdy sprawca nie poddaje się karze, a w wyniku prowadzonego postępowania karnego zostaje udowodnione, że to on popełnił czyn.

Nie ma żadnej jakościowej różnicy pomiędzy jednym a drugim skazaniem, które następuje na rozprawie poza tym, że to pierwsze, czyli dobrowolne poddanie się karze jest bardzo pożądane z perspektywy ekonomiki procesu karnego, jak również wielokrotnie oszczędza pokrzywdzonemu ciężar udziału w procesie, zwłaszcza w sprawach, które naruszają najbardziej intymne dobra prywatne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Omawialiśmy to obszernie w pracach podkomisji. Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi? U państwa posłów nie widzę gotowości do dyskusji. Rozumiem, że sprawa jest jasna, w związku z tym przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (5) Kto jest przeciw? (10) Czy ktoś wstrzymał się od głosu? (0)

W związku z tym stwierdzam, iż poprawka nie została przyjęta.

Przystępujemy do poprawki nr 8, która brzmi w ten sposób, iż: „W środku odwoławczym nie można podnosić zarzutu nieprzeprowadzenia przez sąd określonego dowodu, jeżeli strona nie składała w tym zakresie wniosku dowodowego, ani też zarzutu przeprowadzenia dowodu pomimo braku wniosku strony w tym przedmiocie lub poza zakresem wniosku.”. A więc doprecyzowująca poprawka. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Pan minister, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję. Bardzo ucziwie chcę zreferować, jaki jest kontekst tej poprawki, a mianowicie poprawka została przyjęta przez Komisję podczas głosowania na ostatnim jej posiedzeniu. Wcześniej ta poprawka nie pojawiała się w pracach podkomisji, pojawiła się w pracach Komisji na ostatnim etapie. Wynikała ona z opinii pana dr Chojniaka i pana dr Jasińskiego, podobnie zresztą jak inna poprawka, która jest później w zestawieniu oznaczona nr 11. W obu tych wypadkach Komisja wprowadziła możliwość postawienia zarzutu w postępowaniu odwoławczym polegającego na tym, że sąd bez wniosku wkroczył w materię dowodową, innymi słowy – dopuścił i przeprowadził dowód z urzędu bez wniosku. My wprowadziliśmy w przepisach, które regulują sposób czy ustrój prowadzenia postępowania karnego bardzo mocne ograniczenia tego kiedy, w jakich warunkach i w jakim zakresie sąd może dopuścić z urzędu i przeprowadzić z urzędu dowód. Mówię tutaj łącznie, dlatego że może być tak, że strona wnosi o dowód, a w pewnych okolicznościach sąd przeprowadza dowód z urzędu i to nie jest ta sytuacja. Tu chodzi o dopuszczenie dowodu i przeprowadzenie tego dowodu z urzędu. Taki wentyl bezpieczeństwa został zostawiony ze względu na ochronę prawdy materialnej, czyli wtedy, gdy sąd widzi, że ze względu na nieporadność strony, która powinna być profesjonalna, ale nie jest, w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach może skorzystać z tego uprawnienia.

Teraz proszę zobaczyć, że wyeliminowanie tego fragmentu przepisu, a więc doprowadzenie do tego, że będzie można zawsze postawić zarzut przeprowadzenia dowodu, pomimo braku wniosku strony w tym przedmiocie lub poza zakresem wniosku, będzie prowadziło do tego, że potencjalnie każda czynność sądu, w której on z urzędu dopuści dowód będzie w istocie rzeczą punktem zaczepienia dla postępowania odwoławczego. To jest coś, co wymusi bez wątplenia na sądach pasywność w trakcie postępowania i będzie w przypadku korzystania z tych uprawnień zawsze podstawą do złożenia środków odwoławczego. Proszę zwrócić uwagę na to, że złożenie środków odwoławczego zawsze będzie w interesie którejś ze stron, co zwiększy zakres liczbowy składanych środków odwoławczych, a w związku z tym doprowadzi do zwiększenia obciążenia sądów apelacyjnych.

Teraz tak. Rozumiem intencję pana dr Chojniaka i pana dr Jasińskiego, którą podzieliła wówczas Komisja. Mianowicie, rzeczywiście jest tak, że jeśli nie wprowadzi się pewnej możliwości zaskarżania działania sądu z urzędu, to przy dzisiejszej praktyce

działania sądu z urzędu może być tak, że wyjątek zostanie nadmiernie wykorzystany. Jednak nie widzę środkowej drogi wyjścia, tzn. nie widzę takiego rozwiązania, w którym możliwość złożenia środka zaskarżenia na aktywność sądu byłaby w jakiś sposób ograniczona. Mamy do wyboru: albo jest taki środek, albo go nie ma. Uważam, że tylko przez regulację przepisów, które mówią o zasadach dopuszczania przez sąd dowodu z urzędu, które zostały zmodyfikowane przez Komisję, ograniczając ten wyjątek dla sądu, można osiągnąć efekt pasywności sądu. Innymi słowy, uważam, że wprowadzenie przez Komisję możliwości stawiania zarzutu na aktywność sądu będzie rodziło negatywne skutki dla realizacji wszystkich celów procesu. Przy czym przywrócenie przepisu, tak jak jest to w poprawce Klubu Parlamentarnego PO niesie to ryzyko, na które intuicyjnie, moim zdaniem, słusznie zwraca uwagę pan dr Chojniak i pan dr Jasiński, że sądy mogą nadmiernie korzystać z wyjątku poza kontrolą w postaci środka odwoławczego. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję, panie ministrze. Jeszcze pan dr Chojniak, bardzo proszę.

Ekspert Forum Obywatelskiego Rozwoju dr Łukasz Chojniak:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Panie i panowie posłowie, bardzo dziękuję panu ministrowi za rzeczywiście rzetelne przedstawienie historii tej poprawki. Korzystając z głosu postaram się jak najbardziej zwięźle, ale proszę mi pozwolić jednak na trochę obszerniejszy wywód, bo jest to poprawka bardzo istotna. Wiem, że czas nas ogranicza, będę tego przestrzegał.

Droży państwo, chciałbym państwa przekonać do tego, żeby tej poprawki nie przyjmować, czyli pozostawić wersję, która została przyjęta w pracach Komisji. Rację ma pan minister, mówiąc o tym, że przywrócenie, bo *de facto* w poprawce nr 8 i związanej z nią poprawce nr 11 idzie o to, ażeby przywrócić możliwość podniesienia zarzutu przeprowadzenia dowodu pomimo braku wniosku strony w tym przedmiocie lub poza zakresem wniosku. Innymi słowy, chodzi o to, żeby pozwolić stronom, prokuratorowi i obrońcy czy oskarżonemu na to, ażeby mogli zaskarżyć – to można by tak ująć – naruszenie przez sąd art. 167.

Jednak nie jest tak (tutaj pozwolę sobie mieć inne zdanie od pana ministra), że każdy przypadek podjęcia przez sąd dowodu z urzędu będzie powodował, że zarzut będzie skuteczny. Oczywiście napisać można wszystko, tylko pytanie o skuteczność, ponieważ przepis w pierwotnym brzmieniu – nie tak, jak jest teraz proponowany – pozwalał na zakwestionowanie przeprowadzenia przez sąd dowodu z urzędu tylko wtedy, kiedy naruszył art. 167, a zatem tylko wtedy, kiedy przeprowadził dowód, mimo że nie było szczególnego, wyjątkowego ku temu przypadku. W związku z powyższym pozostawienie wersji bieżącej, czyli nieprzyjmowanie poprawki, w żaden sposób, w najmniejszym stopniu nie pozbawia sądu pierwszej instancji możliwości działania z urzędu. Ta poprawka spowoduje natomiast, że sąd będzie nadaktywny, tak jak dzisiaj. Mówicie państwo bardzo często w przekazach publicznych, że idea tej zmiany polega na tym, żeby prokurator wziął odpowiedzialność za sprawę, a także obrona. Jeżeli dzisiaj strony nie wezmą odpowiedzialności i sąd będzie je wyřęcał, to nie będzie żadnej możliwości, żeby w postępowaniu odwoławczym to zakwestionować.

Ta poprawka dotyka tak naprawdę fundamentu nowelizacji, przy czym – powtarzam – Komisja wypracowała pewien kompromis, ponieważ sąd może dochodzić do prawdy materialnej w ograniczonym zakresie, ale może ją kontrolować, także nie jest całkowicie pozbawiony inicjatywy dowodowej. Idzie o to, ażeby jeżeli pójdzie za daleko, rzeczywiście proces był kontradiktoryjny i strona przed sądem odwoławczym mogła powiedzieć tak: „proszę Wysokiego Sądu, sąd pierwszej instancji wyřęczył całkowicie albo prokuratora albo obrońcę, bo całe postępowanie dowodowe przeprowadził za nich”. Jeżeli przeprowadzimy tę poprawkę, czyli przywrócimy pierwotne brzmienie, tej możliwości nie będzie. Może tak być, to jest tylko pytanie o wybór modelu.

W mojej najgłębszej ocenie, tym konkluduję, tutaj mam bardziej sceptyczny stosunek, ale rzeczywiście pan minister dobrze zwrócił uwagę, że to jest idea tej zmiany – przyjęcie poprawki, czyli przywrócenie pierwotnego modelu w dużej, a może zasadniczej części wyeliminuje całą ideę zmian w postępowaniu odwoławczym. Będziemy tylko zdani

na dobrą lub złą wolę sądu pierwszej instancji, a jeżeli byśmy założyli, że zawsze jest tak fantastycznie, że sąd pierwszej instancji będzie przestrzegał reguł na niego nałożonych, to pytanie retoryczne: po co postępowanie odwoławcze? Właśnie po to, że zawsze komuś się zdarzy tych reguł nie przestrzegać. Bardzo dziękuję, że w drodze wyjątku mogłem zabrać głos, ale poprawka jest istotna. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Rozumiem, że ze strony ministerstwa już była pełna wypowiedź w tym zakresie. Panie dziekanie, nie dopuszczamy, niestety. Uprzedzałem, że w drodze wyjątku. Wyjątek zdarza się raz, jak wiemy.

Szanowni państwo, proszę o jeszcze chwilę refleksji i przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem poprawki? (10) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał od głosu? (6)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka nr 9 – również poprawka, która precyzuje zakres rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy w przypadku wniesienia apelacji co do środka karnego. Czy są jeszcze jakieś pytania w tej sprawie? Ministerstwo chciałoby zabrać głos?

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Tylko potwierdzić, że jest to zmiana, która jest konieczna ze względu na przeoczenie § 3 art. 447, czyli błąd w zakresie odesłań, który nie został przez nas we współpracy z Komisją wcześniej zauważony i bardzo prosimy o poparcie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa posłów chce zabrać głos w tej sprawie? Nie słyszę. Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (11) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał od głosu? (4)

Stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

Poprawka nr 10. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Bardzo krótko, moim zdaniem ograniczenia podnoszenia zarzutów dotyczących dowodów w postępowaniu apelacyjnym *de facto* ograniczają zasadę prawdy materialnej. W związku z tym uważam, że trzeba powrócić do pierwotnej wersji. W pewnym sensie koreluje to z dyskusją, którą przed chwilą państwo prowadziliście, ale jest to też kwestia spojrzenia na proces, jak on ma przebiegać w odbiorze autorów projektu i naszym. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję, panie pośle. Rzeczywiście prowadziliśmy dyskusję, myślę że zbliżoną, więc nie sądzę, żeby była potrzebna. Czy państwo, zwracam się do ministerstwa, też nie widzicie potrzeby zabierania głosu? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Chciałam tylko zwrócić uwagę, że przyjęcie poprawki nr 10 spowoduje bezprzedmiotowość poprawki nr 11. W naszej ocenie poprawka nr 10 nie zawiera również konsekwencji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję bardzo, pani mecenas. Przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto jest przeciw? (10) Czy ktoś wstrzymał się od głosu? (0)

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

W związku z tym przystępujemy do rozpatrzenia poprawki nr 11. To również poprawka precyzująca zakres zarzutów podnoszonych w apelacji odnośnie do oceny aktywności dowodowej sądów pierwszej instancji. Czy są uwagi, pytania dotyczące tej poprawki? Ministerstwo również. Dziękuję uprzejmie. Przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (15) Bardzo dziękuję państwu.

Stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

Poprawka nr 12. Bardzo proszę, panie pośle. To jest skreślenie pkt 159.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Poprawka dotyczy oceny tego, w jaki sposób ma przebiegać proces na etapie drugiej instancji.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dobrze. Dziękuję bardzo, panie pośle. Czy są uwagi? Rozumiem, że to jest w pakiecie argumentacji.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Troszkę inaczej, dlatego że poprawka ogranicza tak naprawdę reformatoryjność postępowania odwoławczego. To jest inna istotna zmiana, którą wprowadzamy w k.p.k., bardzo ważna ze względu na ograniczenie negatywnego zjawiska kasatoryjności i ponownego kierowania spraw do rozpoznania w pierwszej instancji. Dlatego też tę poprawkę oceniamy bardzo negatywnie.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Również bardzo dziękuję panu ministrowi. Czy ktoś z państwa chciał zabrać głos w tej sprawie? Dziękuję, pani mecenas. Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto jest przeciw? (10) Czy ktoś wstrzymał się od głosu? (0)

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Poprawka nr 13 również złożona ze strony Solidarnej Polski, ale rozumiem, że brak jest wnioskodawcy. Niemniej jednak argumentacja pewnie będzie ta sama, więc bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

To będzie argumentacja dotycząca również kolejnych punktów. Wydaje się, że tak dużo już dyskutowaliśmy na temat tego, czy powinno się podwyższać próg dolnego zagrożenia od którego czyn uznawany jest za przestępstwo, że specjalnej dyskusji prowadzić nie musimy. Natomiast jeszcze raz zwracam państwa uwagę na konsekwencje. Już nie mówię o uciążliwości dla obywateli w przypadku tego rodzaju czynów, bo są to bardzo uciążliwe przestępstwa: kradzieże kieszonkowe, akty wandalizmu, ale także konsekwencje gospodarcze, w szczególności dla drobnych sklepikarzy. Dla nich jedna, dwie, trzy kradzieże w miesiącu i zgoda na to, bo proszę mi nie mówić, że to będzie ścigane jako wykroczenie. Dla przestępcy odpowiedzialność karna jest często w kalkulowana w działalność, a wykroczenie to już żadne ryzyko. Dla drobnego przedsiębiorcy może się to po prostu wiązać (były takie przypadki) z zamknięciem sklepu, z likwidacją działalności gospodarczej. To jest coś niebywale groźnego i my się na to zgadzamy.

Naprawdę argumentacja, że 250 zł 15 lat temu to jest zupełnie co innego niż dzisiaj nie do końca się broni, dlatego że chociażby drobna elektronika – te ceny 15 lat czy 10 lat temu były relatywnie dużo wyższe niż dzisiaj w kwotach bezwzględnych. Dużo droższy był telefon komórkowy 10 lat temu, można go już taniej kupić. W związku z tym naprawdę apelowałbym, żebyśmy się jeszcze zastanowili, czy to rozwiązanie jest sensowne. Poza polepszeniem statystyki może być bardzo negatywne dla zwykłych obywateli.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Bardzo proszę, panie ministrze, chociaż wydaje się, że już dyskutowaliśmy. Odsyłam jeszcze do argumentacji, która była wczoraj rezultatem debaty plenarnej. Bardzo dobre, mocne argumenty przedstawione były przez pana ministra Królikowskiego. Wydaje się, że ten temat bardzo zajmował Komisję, wszyscy mamy wyrobione zdanie. Jeśli ktoś z państwa chciałby zabrać głos, to proszę. Jeśli nie, to przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto jest przeciw? (8) Kto wstrzymał się od głosu? (2) Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Również poprawka nr 14, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Argumentacja dokładnie ta sama, więc już rezygnuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Rozumiem. Przystępujemy w związku z tym do głosowania. Kto jest za przyjęciem poprawki nr 14? (4) Kto jest przeciw? (8) Kto wstrzymał się od głosu? (2)

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Poprawka nr 15. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Dokładnie tak samo.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Pani mecenas.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tylko zaznaczam, że przyjęcie poprawki nr 15 spowoduje bezprzedmiotowość poprawki nr 16.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Tak jest. Dziękuję bardzo, pani mecenas. Przystępujemy do głosowania nad poprawką nr 15. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto jest przeciw? (8) Kto wstrzymał się od głosu? (2)

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Poprawka nr 16 została złożona oficjalnie. Zwracam się w związku z tym, że nie ma wnioskodawcy. Przeglądamy ją. Macie ją państwo przed sobą, również dotyczy podobnego problemu, jak głosowany przed chwilą. Jeśli nie ma głosów w dyskusji, to przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem poprawki? (4) Kto jest przeciw? (7) Kto się wstrzymał od głosu? (2)

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Poprawka nr 17. Bardzo proszę, panie pośle. Poprawka łączna, również złożona przez Solidarną Polskę.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Uzasadnienie takie, jak poprzednio. W związku z tym rezygnuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję uprzejmie. Przystępujemy w związku z tym do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto jest przeciw? (8) Kto wstrzymał się od głosu? (2)

Stwierdzam, że poprawka została odrzucona.

Poprawkę nr 18 już głosowaliśmy. Poprawka nr 19, panie pośle.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Panie przewodniczący, dotyczy to kwestii umarzania postępowania w stosunku do sprawcy teoretycznie drobnych czynów, ale też np. kradzieży czy przestępstw przeciwko wolności seksualnej. Te sprawy będzie można za zgodą pokrzywdzonego, po zadośćuczynieniu i po naprawieniu szkody umorzyć.

Państwo zapominacie, że inna jest rola i interes pokrzywdzonego w przypadku kradzieży, gdzie chce on odzyskać skradzioną rzecz i to jest jego główny interes, a często z różnych powodów nie chce dochodzić wymiaru sprawiedliwości. Inny jest interes pokrzywdzonego w przypadku przestępstw przeciwko wolności seksualnej. Dyskutowaliśmy jakiś czas temu właśnie w Komisji, czy powinien być tam tryb wnioskowy, czy nie, jak ma być określona kwestia przesłuchania osób pokrzywdzonych takim czynem, a my wprowadzamy rozwiązanie, w którym można zmusić, naciskać na pokrzywdzonego, żeby w takiej sytuacji zrezygnował z prowadzenia postępowania. Sami sobie zaprzeczamy i tym dyskusjom, które prowadziliśmy jakiś czas temu. Państwo argumentujecie to tym, że gros drobnych spraw w wyniku porozumienia pomiędzy pokrzywdzonym a podejrzanym spadnie, że nie będzie przedmiotem prac wymiaru sprawiedliwości, który zajmie się najpoważniejszymi sprawami. Już abstrahuję od tego, czy kradzież dorobku życia lub kradzież renty osobie, która później przez miesiąc nie mogła się utrzymać, nawet jak po jakimś czasie otrzyma zwrot pieniędzy jest drobnym przestępstwem, czy nie. Jednak jeżeli już jesteśmy konsekwentni, jeżeli państwo przyjęliście taki model, który budzi mój wewnętrzny sprzeciw, to dlaczego drobne przestępstwa, w których nie ma zindywidu-

alizowanego pokrzywdzonego nie korzystają z dobrodziejstwa tego przepisu? Dlaczego państwo jest represyjne w stosunku do bardzo absurdalnych przestępstw? Mówiłem o tym w trakcie debaty, np. sfalszowanie awizo. Żona się kąpie, mówi do męża: weź podpisz za mnie. On zamiast z upoważnienia, to podpisał się nazwiskiem żony i państwo będzie ścigało takiego sprawcę. Są takie dość absurdalne procesy. Jeżeli już, to pójdźmy na całego i w drobnych przestępstwach, gdzie państwo reprezentuje pokrzywdzonego też pozwólmy je umarzać. Tutaj by to miało nawet pewien sens.

Dziękuję, to jest bardzo krótka argumentacja i mam nadzieję, że Komisja jednak pochyli się nad art. 59a i zrezygnuje. Jak mówię, inny jest interes pokrzywdzonego, inny jest interes państwa. Państwo ma ścigać sprawcę, ukarać go i naprawić szkodę, a dla pokrzywdzonego najczęściej najważniejsze jest naprawienie szkody. Mam nadzieję, że o funkcji sprawiedliwościowej prawa karnego nie zapomnimy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Bardzo proszę pana ministra. Dostyc istotne zarzuty.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Tak jest, panie przewodniczący. To jest problem, o którym rozmawialiśmy wielokrotnie w trakcie posiedzeń podkomisji i Komisji. Rzeczywiście jest tak, że jest to przepis, który umożliwia umorzenie postępowania karnego w związku z restytucją stanu naruszonego popełnieniem przestępstwa. Nawet nie wiem, szczerze mówiąc, które argumenty powinienem przytoczyć, dlatego że było ich bardzo dużo, ale zacznijmy może od tego, że jest to przepis, który z jednej strony pozwala pokrzywdzonemu wybrać inny sposób doprowadzenia do odpowiedzialności sprawcy niż ukaranie go karą kryminalną w procesie karnym lub też poprzez dobrowolne poddanie się karze, w którym to procesie pokrzywdzony nie ma możliwości tak dużej restytucji stanu, który został naruszony przestępstwem, jak w tej procedurze, która wymaga współdziałania sprawcy. To po pierwsze.

Po drugie, procedura ta umożliwia znacznie szybsze niż w przypadku procesu karnego i powództwa adhezyjnego naprawienie szkody czy też uzyskanie odszkodowania, ponieważ naprawienie szkody lub też zadośćuczynienie wyrządzonej krzywdzie to są te elementy, które ewentualnie pokrzywdzony może pozyskać, ale nie w procesie karnym, tylko w odrębnym procesie cywilnym albo w ramach rozpatrywania powództwa adhezyjnego w procesie karnym, o które musi odrębnie wystąpić.

Po trzecie, jest korekta tego przepisu dokonana przez Komisję, która jednoznacznie odpowiada na pytanie, co dzieje się w przypadku przestępstw skierowanych przeciwko dobrom indywidualnym. Nie ma możliwości skorzystania z tej instytucji, co odpowiada temu, na co ta instytucja jest nakierowana. Innymi słowy, jak nie ma pokrzywdzonego, to nie ma z kim się pojednać. Nie jest to kwestia opresyjności państwa, ale jest to kwestia ochrony pewnych dóbr. Dobra publiczne są chronione przez państwo w procesie karnym i są inne instytucje, które służą organom ścigania, takie jak warunkowe umorzenie postępowania, za pomocą których organy ścigania mogą częściowo zrezygnować z interesu w ukaraniu sprawcy za naruszenie tych dóbr. W istocie rzeczy to umorzenie restytucyjne nie jest po prostu możliwe, inaczej niż w przypadku tzw. niedobrowolnego czynnego żalu w Kodeksie karnym skarbowym.

I ostatnia rzecz. Proszę zwrócić uwagę na to, że jest to przepis względnie obligatoryjny. To także jest element wypracowany w ramach kompromisu podczas pracy w Komisji. Mianowicie, umorzenie postępowania jest poddane kontroli, w tym także kontroli sądowej w przypadku, gdy prokurator nie zrealizuje wniosku, w kontekście tego, czy zachodzi rzeczywiście potrzeba realizacji celów kary, a więc prowadzenia postępowania karnego w celu ukarania sprawcy zgodnie z art. 53 i następane k.k. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Czy są jeszcze głosy w dyskusji? Bardzo proszę, pani mecenas.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Zwracam tylko uwagę, że ta poprawka również nie zawiera konsekwencji.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

I tutaj pan poseł jest bardzo konsekwentny w tych poprawkach. Dziękuję, proszę wybaczyć tę dygresję, ale tak tytułem rozluźnienia troszeczkę atmosfery. Przystępujemy do głosowania. Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto przeciw? (7) Kto wstrzymał się od głosu? (2) Dziękuję.

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Mamy jeszcze trzy poprawki, tak że prosiłbym już o wyciszenie trochę emocji. Myślę, że to pójdzie dosyć szybko, dlatego że kolejna poprawka jest konsekwencją przyjęcia w trakcie prac Komisji możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu niesłusznego stosowania środka przymusu. To jest poprawka właściwie doprecyzowująca, mówiąca o tym, iż są dwa tryby dochodzenia tych roszczeń, czyli wskazujemy możliwość dochodzenia roszczeń w stosunku do orzeczeń, które zostały wydane nie później niż 3 lata przed wejściem w życie niniejszej ustawy, a więc dookreślamy to.

Jeśli są uwagi, to bardzo proszę. Jeśli nie ma, to przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem tej poprawki? Bardzo proszę. (13) Kto jest przeciw? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (0) Dziękuję.

Stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

Poprawka Solidarnej Polski, chodzi o *vacatio legis*. Bardzo proszę, pewnie będzie szersza dyskusja.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Rozumiem, że nie ma osoby uzasadniającej, więc możemy przeprowadzić dyskusję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Tak, ale rozumiem, że państwo podejmujecie tę poprawkę.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Tak, apelowałbym, abyśmy tę poprawkę przyjęli. To jest poprawka polityczna – za chwilę uzasadnię – i mam nadzieję, że ministerstwo w jakimś sensie mnie poprze. Otóż, szanowni państwo, co prawda to nie jest przez nas zgłoszona poprawka, ale ją w pełni podzielam. Kodeks postępowania karnego w nowym kształcie ma wejść w życie w 2015 r. *De facto* konsekwencje tego k.p.k. będą z końcem 2015 r., kiedy najprawdopodobniej dojdzie już do zmiany władzy w Polsce i na pewno inna ekipa – mam nadzieję, jestem przekonany o tym, że będzie to Prawo i Sprawiedliwość, a my zapowiadamy, że kodeks w tym kształcie uchylimy, ale jakakolwiek będzie inna...

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Panie pośle, to jest komisja kodyfikacyjna, a nie wrózek i wróżbitów.

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Tak, ale panie ministrze, jakakolwiek inna ekipa by nie była, to państwo żenicie konsekwencje polityczne tego kodeksu z nową władzą. Uważam to za nie w porządku, dlatego że było 6 lat na to, żeby przygotować swój projekt i ponosić jego konsekwencje polityczne, a nie przerzucać je na nową władzę. Z tego powodu apeluję.

Poseł Mariusz Witeczak (PO):

A gdzie pan widzi tę władzę, przepraszam?

Poseł Bartosz Kownacki (PiS):

Mam nadzieję, że będzie. A potem będziecie państwo mówić, że to my ponosimy konsekwencje złych rozwiązań procesowych.

Drugi argument, już czysto praktyczny. Prokuratura przez rok nie przygotowuje się do tego, bo to nie jest tylko kwestia szkoleń, ale przeorganizowania całej prokuratury, a my jeszcze nowej ustawy – Prawo o prokuraturze nie uchwaliliśmy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Panie pośle. Bardzo proszę, jeszcze pani poseł Sekuła-Szmajdzińska. Bardzo proszę.

Poseł Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska (SLD):

Ja mam tylko taką dygresję. Chciałam zagłosować za tą poprawką, ale po tej argumentacji niestety, nie będę mogła. Z przykrością to stwierdzam.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję za zabranie głosu. Rzeczywiście komisja kodyfikacyjna nie była raczej miejscem do dyskusji politycznych, ale jesteśmy w parlamencie i to jest rzecz zupełnie naturalna. Bardzo proszę, pan minister chciał się ustosunkować.

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję. Ja bardzo poważnie traktuję drugi argument, który podał pan poseł, a więc związany z przygotowaniem organów procesowych i organów wymiaru sprawiedliwości do funkcjonowania w nowym procesie karnym. W mojej ocenie przy poważnym zaangażowaniu organów procesowych istnieje możliwość przygotowania zarówno prokuratury, jak i sądów w ciągu roku do tego, aby funkcjonować w reżimie nowej ustawy.

Proszę pamiętać też o tym, to jeszcze jedna uwaga, że przepisy przejściowe projektu nie zakładają tego, że z dniem jego wejścia w życie wszystko będzie wyglądało dokładnie tak, jak jest zaplanowane w tym projekcie. Projekt wchodzi w określonych, konkretnych procesach stopniowo. W niektórych zmieni tylko część reguł, w niektórych nie zmieni nic, dlatego, że proces nie może zmienić swojego kształtu, jeśli jest w toku. A więc nie ma takiej sytuacji, w której z dniem 1 stycznia 2015 r. wszyscy obudzimy się w nowej rzeczywistości i wszystko, co było do tego dnia prowadzone według starych reguł gry będzie prowadzone według nowych reguł. Tego niebezpieczeństwa fali nowej rzeczywistości nie ma. Tak jak powiedziałem w trakcie debaty podczas drugiego czytania, istnieje możliwość przygotowywania prokuratury do tych warunków procesowych już dzisiaj i to bez nowelizacji ustawy. To jest tylko kwestia sposobu zarządzania prokuraturą przez jej kierownictwo. Natomiast rzeczywiście, może być tak, że uwaga o przedłużeniu terminu wejścia w życie może być w jakiejś części roztropną podpowiedzią. Mogę powiedzieć tak, że z naszej strony jeszcze raz dokonamy analizy tego zagadnienia. Nie będąc członkiem władzy ustawodawczej, a więc nie decydując o tym, co robi Senat w trakcie rozpatrywania ewentualnie uchwalonej ustawy, mogę powiedzieć, że dopuszczam taką sytuację, gdy termin wejścia w życie ustawy zostanie wydłużony o pół roku tak, aby pomiędzy planowanym wejściem w życie ustawy – Prawo o prokuraturze a wejściem w życie nowelizacji k.p.k. upłynął rok, żeby okres związany z przygotowaniem prokuratury nie tylko do funkcjonowania w nowych regułach procesowych rzeczywiście wydłużyć o ten czas.

Natomiast odkładanie wejścia w życie projektu na 2017 r. oznacza akceptację tego, że przez najbliższe niemal 3 lata proces karny nie ulegnie żadnej zmianie. W perspektywie odpowiedzialności rządu, a także koalicji rządzącej za stan wymiaru sprawiedliwości taka sytuacja wydaje się być niedopuszczalna. Oczywiście, jest to odpowiedzialność rządu i koalicji rządzącej za to, by ten projekt wprowadzić możliwie szybko i możliwie rozsądnie. Nie można jednak tego wprowadzenia w życie traktować jako zabiegu czysto politycznego, związanego ewentualnie z przyszłą oceną projektu przez nową władzę, jak to pan poseł powiedział, dlatego że jesteśmy odpowiedzialni za rozwiązanie konkretnego problemu i musimy na to patrzeć w perspektywie odpowiedzialności społecznej, a nie w perspektywie tego, jak będzie wyglądał układ sił w przyszłym parlamencie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję, panie ministrze. Również w pełni podzielał tę argumentację, zresztą ta refleksja jest wynikiem dyskusji, która poprzedzała dzisiejsze posiedzenie, również na skutek uwag złożonych ze strony pana posła Kownackiego czy też przez pana posła Derę. Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Ja tylko w kwestii formalnej. Chciałam zauważyć, że przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość kolejnej poprawki. Przyjęcie poprawki nr 21 spowoduje bezprzedmiotowość poprawki nr 22.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Tak, oczywiście. Dziękuję bardzo. Czy są głosy w dyskusji? Nie słyszę. Przystępujemy do głosowania? Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (4) Kto jest przeciw? (9) Kto się wstrzymał od głosu? (1) Dziękuję.

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Ostatni poprawka, również dotycząca *vacatio legis*. Tylko krótkie wyjaśnienie. Wynika ona z konieczności implementacji dyrektyw Parlamentu Europejskiego zarówno w zakresie pouczeń osoby zatrzymanej czy osoby ściganej, udziału tłumacza w postępowaniu karnym czy prawa do tłumaczenia nakazu europejskiego, ale jest jeszcze jedna, bardzo ważna rzecz. Może państwo zauważyliście dyskusję publiczną z udziałem pani rzecznik praw obywatelskich. Chodzi o to, iż weszło w życie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, które stwierdziło niezgodność przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w zakresie poddawania się badaniom czy wykonywania czynności z udziałem oskarżonego oraz osoby podejrzanej. Myślę, że rzeczywiście funkcjonujące w obiegu prawnym przepisy, nawet o randze ustawowej nie stanowią właściwej podstawy do nakazania tych czynności, a przynajmniej jest to kwestionowane. Dlatego też Komisja wypracowała już rozwiązanie, ale uznajemy, iż zaszła tutaj konieczność jak najszybszego wprowadzenia tych przepisów w życie, aby tę wątpliwość co do obowiązującego stanu prawnego w tym zakresie usunąć. Dlatego też bardzo proszę państwa posłów o przyjęcie tych poprawek. Jeśli nie ma dyskusji, rozumiem, że ze strony ministerstwa...

Podsekretarz stanu w MS Michał Królikowski:

Ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości jest absolutne poparcie dotyczące tego, aby przepisy implementacyjne i wykonujące wyrok oraz te, które rozszerzają tryby konsensualne na podstawie przepisów k.k. weszły w życie we wskazanych w tej poprawce terminach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Pahl (PO):

Dziękuję. Chciałem również podziękować panu dr Chojniakowi za zwrócenie uwagi i aktywność w tej kwestii. Przystępujemy do głosowania. Kto jest przyjąciem tej poprawki? (12) Dziękuję. Kto jest przeciw? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (0) Dziękuję za zgodność w tej materii.

Stwierdzam, że wszystkie poprawki zostały przegłosowane.

Pozostają nam tylko dwie rzeczy: wyznaczenie sprawozdawcy – jeśli państwo pozwolicie, chętnie podejmę się tej roli. Czy są inne propozycje? Tu są dokumenty. Nie ma, dziękuję. Przyjmuję tę obowiązek i wyznaczam termin dla MSZ na przedstawienie opinii o zgodności poprawek z prawem Unii Europejskiej do jutra do godz. 13.00.

Jeśli nie ma uwag, to zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo państwu dziękuję, to było moje pierwsze. Dziękuję też za powierzenie mi tej funkcji. Proszę wybaczyć ewentualne potknięcia.